

ORBÁN HÉDI

Rendszerváltás és közművelődés.

A rendszerváltást követő jelenségek a hazai közművelődésben

Az 1989-ben történt rendszerváltás hatására új kultúrpolitika jelent meg hazánkban. Átalakult a kultúra finanszírozási rendszere. Az Önkormányzati törvény megalkotásával bizonyos kulturális feladatok a helyi önkormányzatok hatáskörébe kerültek, ezáltal a kulturális intézmények fenntartóivá a helyi önkormányzatok és a megyei önkormányzatok váltak. 1987-ben létrehozták az alapítvány jogintézményét, majd az 1989-es egyesülési törvény értelmében az egyesület jogi személlyé vált. Ezen állami jogi beavatkozások hatására jelentősen megindul a társadalom által létrehozott alapítványok, egyesületek szerveződése. A kultúra állami finanszírozására a kormány alapok és alapítványok rendszerét hozza létre. Az 1993. évi XIII. törvény hozta létre a Nemzeti Kulturális Alapot, amely napjainkban is támogatási lehetőséget ad a közművelődési intézmények és civil szervezetek számára.

Előadásomban felhasználok az 1996-ban a Művelődési és Közoktatási Minisztérium felkérésére készült, A magyar társadalom kulturális állapota című kutatás adatait és eredményeit. A kutatás célja az volt, hogy feltárja és bemutassa, hogy hat évvel a rendszerváltás után hol tart a magyar kultúra.

A hazai közművelődés igazi rendszerváltásának folyamatát az 1997. évi CXL. törvény (a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről) zárta le alapos társadalmi egyeztetést követően.